

odborný časopis

sociální služby

cena: 69 Kč / 3 €

Změna
pohledu
jako základ
komunikace
s tělem

Jak připravit Česko
na stárnutí populace?

Sociální služby

Cena inovace:

Když se nápad snoubí s pomocí

je podle nás jedním z důvodů, proč si část klientů k virtuální realitě vytvořila tak pozitivní vztah.

Pro koho naopak VR vhodná není nebo kde naráží na své limity?

VR není univerzální řešení pro každého klienta. Vhodnost je vždy potřeba posuzovat individuálně. Zohledňujeme například zdravotní stav, schopnost orientace, toleranci virtuálního prostředí nebo aktuální psychickou a fyzickou kondici. Někdy také narážíme na limity dané časovou kapacitou personálu nebo organizací provozu služby.

Setkali jste se i se situacemi, kdy využití VR nefungovalo podle očekávání?

Ne každý klient si k virtuální realitě najde cestu, a ne vždy se podaří zařadit VR pravidelně do programu. Někdy se setkáváme s tím, že klient o technologii nemá zájem, necítí se ve virtuálním prostředí komfortně nebo pro něj není tento typ aktivity vhodný. Zkušenost nám také ukázala, že samotná technologie nestačí, důležitá je motivace klienta, dostatek času na práci s ním a aktivní zapojení pracovníka, který ho celým procesem provází.

Jak VR ovlivňuje motivaci klientů ve srovnání s běžnými aktivizačními činnostmi?

U řady klientů pozorujeme vyšší ochotu se zapojit a opakovaně se k aktivitám vracet. Virtuální prostředí jim nabízí okamžitou zpětnou vazbu, pocit úspěchu a často i hravý prvek, který podporuje zájem o další trénink. Neznamená to, že by nahrazovalo ostatní aktivity. Máme ale zkušenost, že někteří klienti právě díky virtuální realitě objeví chuť zkoušet nové věci a zapojit se i do aktivit, které je dříve příliš nelákaly.

Jak jste řešili financování zavedení VR v Diakonii?

V sociálních službách musíme mnohdy kombinovat různé zdroje financování. Díky doloženým pozitivním zkušenostem s využíváním virtuální reality v několika našich zařízeních máme odvahu obracet se s žádostí o financování na různé donátory a nadace. Virtuální realitu postupně zavádíme také v dalších sociálních službách, například prostřednictvím výukových programů v nízkoprahových klubech pro děti a mládež nebo v sociálně aktivizačních službách pro rodiny s dětmi.

Vnímáte náklady jako jednu z hlavních bariér pro širší využití VR v sociálních službách?

Náklady na pořízení VR jsou samozřejmě jedním z faktorů, které její širší využití v sociálních službách ovlivňují, rozhodně však nejsou jedinou překážkou. Stejně důležité je překonat počáteční obavy pracovníků, získat pro novou technologii pracovníky i klienty a smysluplně začlenit VR aktivity do běžného programu služby. Pokud se to nepodaří, samotné pořízení zařízení ještě neznamená, že bude skutečně a pravidelně využíváno.

Jak se vaše zkušenost s VR proměnila v čase, funguje jinak po delším používání než na začátku?

Na začátku převládala zvědavost a seznamování s novým nástrojem. Postupně jsme se naučili lépe vybírat, která cvičení jsou vhodná pro konkrétní klienty, nastavovat aktivity a hledat jejich místo v běžném režimu služby. Dnes už je virtuální realita přirozenou součástí našich aktivit. Klienti si na ni zvykli, těší se na ni a řada z nich ji aktivně vyhledává.

Jak vidíte budoucnost podobných technologií v sociálních službách, je to podle vás doplněk nebo směr, kterým se budou služby dále rozvíjet?

Nemyslíme si, že by technologie mohly nahradit sociální práci. Mohou však rozšířit škálu nástrojů, které mají pracovníci při podpoře klientů k dispozici. Vnímáme je především jako vhodný doplněk stávajících přístupů. Sociální služby budou vždy postavené na lidském kontaktu a vztahu mezi pracovníkem a klientem, technologie ale mohou nabídnout další možnosti, jak klienty motivovat, aktivizovat a podporovat v rozvoji jejich schopností.

Kdybyste měla jednou větou shrnout vaši zkušenost s VR, co vám do služby přinesla?

Virtuální realita nám přinesla další možnost, jak klienty motivovat, přizpůsobovat aktivity jejich individuálním potřebám a podporovat jejich radost i hrdost z vlastního pokroku.

Poradna konceptu Bazální stimulace

Na dotazy čtenářů odpovídá
PhDr. Karolína Maloná Friedlová, Ph.D.,

certifikovaná lektorka
a supervizorka, jednatelka
INSTITUTu Bazální stimulace
podle Prof. Dr. FRÖHLICHA, s. r. o.

Dotaz:

Dobrý den,

máme v domově klientku s Alzheimerovou chorobou, která je dezorientována osobou, místem i časem, je imobilní a většinu času tráví na lůžku nebo v polohovacím křesle. Verbální komunikace s ní je minimální, buď reaguje jednoslovnou odpovědí, ne- bo nereaguje vůbec. Paní je často neklidná, občas apatická. Jak máme u této klientky postupovat s Bazální stimulací?

J. N., vedoucí DZR

Odpověď:

Cílem Bazální stimulace je podpora vnímání vlastního těla, snížení neklidu a úzkosti, navázání neverbální komunikace, získání pocitu bezpečí a jistoty a prevence komplikací z imobility. Z důvodu demence je důležité u paní zavést Iničiální dotek a adekvátní formu oslovení, na které bude reagovat. Doporučuji postup konzultovat s rodinou v kontextu biografické anamnézy. Na základě biografické anamnézy a reakcí klientky lze stanovit plán péče pro Bazální stimulaci. Určitě doporučuji aplikovat dle stavu Zklidňující somatické stimulace (při neklidu, úzkosti) nebo Povzbuzující stimulace (při apatii).

Stimulace můžete integrovat do celkové toalety klientky nebo je zařadit při promazávání pokožky. Lze je aplikovat také „na sucho“ přes oděv klienta. Doporučuji polohování „hnízdo“ nejen na lůžku, ale i v křesle. Poskytnete klientce pocit bezpečí a zlepší se vnímání těla, může se zlepšit i reakce na personál při komunikaci. Důležité je implementovat informace z biografie uživatelské do péče, zejména její návyky a rituály. Biografickou anamnézu můžete využít u všech nastavbových prvků Bazální stimulace. V neposlední řadě je vhodné zapojit rodinu, zejména k přinesení osobních věcí a práci s biografií uživatele.